

JOHANNES

Kern

Het vierde evangelie is later geschreven dan de evangeliën van Mattheus, Markus en Lukas. Johannes heeft vooral willen doorgeven dat Jezus de Zoon van God is en voor de Joden is gekomen. Hij geeft tal van persoonlijke ontmoetingen weer, die heel duidelijk laten zien dat Jezus maatwerk levert, waardoor mensen hem gaan vertrouwen. Johannes is op zoek naar de verbinding, tussen Vader, Zoon en mensen. Verbinding dat uitloopt op vertrouwen, een persoonlijk kennen.

Kerntekst

Een kerntekst is: 'Jezus heeft nog veel meer tekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan. Maar deze zijn opgeschreven opdat jullie vertrouwen dat Jezus de Messias is, de Zoon van God. En opdat jullie leven hebben in zijn naam, door te vertrouwen.' (20:30-31)

In Johannes staan maar zeven tekenen. Deze zijn zorgvuldig geselecteerd, omdat ze zo duidelijk laten zien dat Jezus de Zoon van God is. En mensen uitnodigen om hun vertrouwen in Jezus te stellen.

Lijnen

Anders dan de drie synoptische evangeliën legt Johannes er de nadruk op dat Jezus als Zoon van God van Bóven naar beneden komt, in plaats van dat Jezus bij óns komt. Johannes slaat Kerst over. Hij begint bij Genesis: Jezus is het Licht uit de hemel, het Brood uit de hemel – in het evangelie van Johannes zien we steeds de hemel en komt de hemel heel dichtbij. Er staan ook veel gesprekken in over na de dood en de opstanding, die Jezus heeft gevoerd met zijn discipelen.

Uitgelicht

Zeven tekenen

Niet meer dan zeven tekenen worden er in Johannes beschreven. Het zijn niet zomaar wonderen, maar richtingaanwijzers. Deze zeven zijn voldoende om Jezus als Zoon van God te herkennen. Johannes vermijdt het woord 'wonder', omdat het dan al gauw om het wonder zelf draait. Daarom vermeldt hij slechts drie genezingen. Het risico bestaat dat mensen voor het wonder komen in plaats van voor Jezus.

Johannes beschrijft deze zeven tekenen:

| | |
|---|------|
| Jezus verandert water in wijn. | (2) |
| Jezus geneest de zoon van een hoveling. | (4) |
| Jezus geneest een verlamde bij het bad in Bethesda. | (5) |
| Jezus geeft vijfduizend mannen te eten. | (6) |
| Jezus loopt op het water. | (6) |
| Jezus geneest een man die vanaf zijn geboorte blind is. | (9) |
| Jezus wekt Lazarus op uit de dood. | (11) |

Ik ben

In het Johannes-evangelie zegt Jezus vaak impliciet dat Hij de Zoon van God is. Hij zegt:

'Ik ben

| | |
|-----------------------------------|-------------|
| het brood van het leven' | (6:35,48) |
| het licht van de wereld' | (8:12, 9:5) |
| de deur' | (10:7,9) |
| de goede Herder' | (10:11,14) |
| de opstanding en het leven' | (11:25) |
| de weg, de waarheid en het leven' | (14:6) |
| de betrouwbare wijnstok' | (15:1,5) |

Deze teksten grijpen terug op de tekenen die Johannes in zijn evangelie heeft opgenomen.

In de taal van de Bijbel staat 'Jahweh brood van het leven', etc.

'Jahweh' is de oudtestamentische naam van God.

Ook in verschillende ontmoetingen maakt Jezus zich bekend met 'Ik ben'. (4:26, 8:24,28,58, 13:19, 18:5,6,8)

In het hogepriesterlijk gebed zegt Jezus 'Vader, Ik heb hun uw naam (Jahweh) bekendgemaakt'. (17:26) Jezus vult de naam van Jahweh in. Zo ben Ik, laat God in Jezus zien. In Jezus komt God heel dichtbij.

Opgemerkt

Vertrouwen

In veel Bijbelvertalingen staat in de genoemde kerntekst het woord 'geloven' in plaats van 'vertrouwen'. Geloven kan afstandelijk ('ik geloof dat God bestaat' – doet zelfs de duivel), of nog steeds buiten jezelf om ('ik geloof in God'). Johannes bedoelt 'ik geloof God – ik vertrouw U'. Jezus wekt dit vertrouwen op en maakt contact met de hemel mogelijk.

Maatwerk

Er staan ontroerende ontmoetingen in Johannes, die niet of nauwelijks in de andere evangeliën worden genoemd:

| | |
|---------------------------------|---------|
| Nicodemus | (3) |
| Samaritaanse vrouw | (4) |
| chronisch zieke man in Bethesda | (5) |
| overspelige vrouw | (8) |
| blindgeboren man | (9) |
| Maria en Martha | (11) |
| leerlingen | (13-16) |
| Maria zijn eigen moeder | (19) |
| Maria van Magdala | (20) |
| Thomas, Petrus | (21) |

Steeds weer valt op dat Jezus tijd voor de mensen neemt en voor elk individu een passend woord heeft. Vergelijk bijvoorbeeld het gesprek met Nicodemus (streng) en dat met de Samaritaanse vrouw (mild). Of zijn woorden tegen Maria van Magdala ('houd me niet vast') met die tegen Thomas ('raak me aan'). Hij levert maatwerk, als een maatpak. Hiertegenover staat religie als een confectiepak, met standaardmaten en massaproductie. Religie stelt de wet centraal, relatie stelt de ander centraal.

Johannes = God is genadig

Johannes heeft ook zelf ervaren hoe het is als de hemel dichtbij komt en Jezus je leven verandert. Jezus noemt hem met zijn broer 'zonen van de donder'. Later wordt hij de apostel van de liefde genoemd. Johannes noemt zichzelf niet bij naam in het evangelie, maar wel meerdere keren 'de leerling van wie Jezus hield'. (13:23, 19:26, 20:2, 21:7,20)

Beeld

